

Kotihoito 2023

Julkisesti järjestettyä kotihoitoa saa entistä harvempi ikääntynyt

PÄÄLÖYDÖKSET

- Vuonna 2023 säännöllistä kotihoitoa sai 113 000 henkilöä ja heille tehtiin 38,5 miljoonaa käyntiä.
- Säännöllisen kotihoidon asiakas- ja käyntimäärät vähenivät kaksi prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.
- Säännöllisen kotihoidon asiakasmäärän väheneminen näkyi naisasiakkaiden määrän vähenemisenä.
- Paljon kotihoitoa saaneet asiakkaat muodostivat suurimman osan (73 %) kaikista säännöllisen kotihoidon asiakkaiden käynneistä.
- Hyvinvointialueiden välillä oli eroja iäkkäiden säännöllisen kotihoidon väestöosuksissa ja käyntitaajuuksissa. Osa tarjosi laajalle joukolla vähän ja osa suppeammalle joukolla paljon käyntejä.

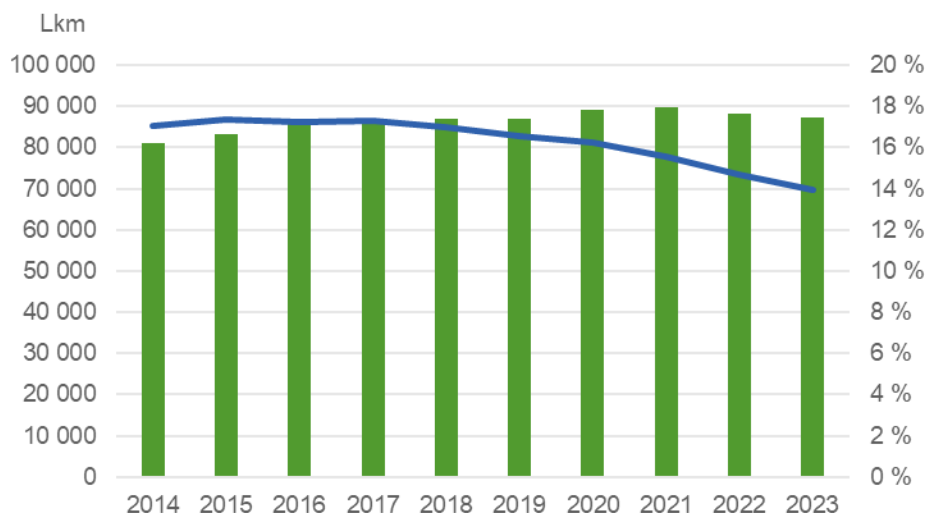
Vuonna 2023 kotihoidossa oli 185 000 asiakasta, joista säännöllisiä kotihoidon asiakkaita oli 113 000 eli 61 prosenttia kaikista asiakkaista. Kaikkien kotihoidon asiakkaiden määrä väheni 10 000:lla (-5 %) ja säännöllisen kotihoidon asiakkaiden määrä lähes 2 000:lla (-2 %) vuoteen 2022 verrattuna. Kotihoidossa tehtiin 39,1 miljoonaa käyntiä, joista 38,5 miljoonaa (99 %) tehtiin säännöllisen kotihoidon asiakkaille. Kaikkien asiakkaiden käyntimäärä laski 0,7 miljoonalla (-2 %) ja säännöllisten asiakkaiden käyntien määrä 0,9 miljoonalla (-2 %) vuoteen 2022 verrattuna.

Säännöllisen kotihoidon asiakasmäärän väheneminen johtui yksinomaan naisasiakkaiden määrän vähenemisestä. Naisten osuus oli 61 prosenttia kaikista säännöllisen kotihoidon asiakkaista vuonna 2023 ja 62 prosenttia vuonna 2022.

Vuonna 2023 säännöllistä kotihoitoa saaneita 75 vuotta täyttäneitä asiakkaita oli 87 000 ja heidän osuutensa samanikäisestä väestöstä oli 14 prosenttia. Näiden asiakkaiden lukumäärä on laskenut verrattuna edellisvuoteen. Saman ikäiseen väestöön suhteutettuna osuus on laskenut vuodesta 2018. (Kuvio 1.)

Hyvinvointialueiden välillä oli eroja 75 vuotta täyttäneiden säännöllistä kotihoitoa saaneiden asiakkaiden väestöosuksissa ja käyntitaajuuksissa. Osa alueista tarjosi laajemmalle osalle asukkaistaan kotihoitoa, mutta käyntejä oli tarjolla vähemmän, kun taas osa tarjosi enemmän käyntejä, mutta suppeammalle joukolla. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella 20 prosenttia alueen 75 vuotta täyttäneestä väestöstä oli säännöllisen kotihoidon piirissä, mutta vain 30 prosenttia heistä sai vähintään kaksi käyntiä päivässä. Keski-Uudellamaalla säännöllisen kotihoidon piirissä oli 11 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä, mutta heistä 52 prosenttia sai vähintään kaksi käyntiä päivässä. (Kuvio 4.)

Kuvio 1. Säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden lukumäärä ja osuus vastaavan ikäisestä väestöstä vuosina 2014–2023

Emma Tolonen

Aku Leivonen

Tiina Marttila

etunimi.sukunimi@thl.fi

Tämän vuoden tilastossa huomioitavaa:

Kotihoidon tilastoraportti tuotettiin Hilmo-tiedonkeruun määrittelyn mukaisista Avohilmo-rekisterin kotihoidon tiedoista.

Kotihoito tarkoittaa tässä raportissa kotihoidon, kotisairaanhoidon, kotipalvelun ja kotisairaalan kokonaisuutta. Sitä voidaan myöntää, jos toimintakyky on alentunut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn vuoksi tai erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella.

Mukana ei ole yksityisesti järjestettyä kotihoitoa.

Säännöllisen kotihoidon asiakkaaksi tilastoitiin henkilö, jolla on tilastovuoden aikana, 60 vuorokauden ajanjaksolla toteutunut kotihoidon kotikäynti vähintään kuutena päivänä.

Paljon kotihoitoa saaneeksi asiakkaaksi tilastoitiin säännöllisen kotihoidon asiakas, jolla on käyntejä keskimäärin vähintään kaksi päivässä.

Kotihoito

Tässä tilastoraportissa kotihoitoa tarkastellaan kokonaisuutena, joka sisältää kotihoidoksi, kotisairaanhoidoksi, kotipalveluksi ja kotisairaaloiminnaksi kirjatun toiminnan. Asiakkaaksi tilastoidaan kaikki henkilöt, joilla on ollut tilastovuoden aikana vähintään yksi julkisen sektorin järjestämä kotihoidon, kotipalvelun, kotisairaanhoidon tai kotisairaalan kotikäynti. Vuonna 2023 kotihoidon palvelumuodolle kirjattiin kolme käyntiä neljästä, kotisairaanhoidon palvelumuodolle kymmenesosa käynneistä, kotipalveluksi lähes 14 prosenttia käynneistä ja kotisairaalan palvelumuodolle prosentti käynneistä.

Kotihoidon asiakkaat

Vuonna 2023 kotihoidossa oli 184 821 asiakasta. Puolet heistä eli 91 908 henkilöä oli asiakkaana alle 2 kuukautta. Neljäsosan (48 137) asiakkuus kesti 3–11 kuukautta ja neljäsosan (44 776) asiakkuus kesti koko vuoden. Kotihoidon asiakkaiden määrä väheni viisi prosenttia vuoteen 2022 verrattuna, jolloin asiakkaita oli 194 963.

Säännöllisen kotihoidon asiakkaaksi laskettiin henkilö, jolle oli 60 vuorokauden aikana tehty kotihoidon kotikäynti vähintään kuutena päivänä. Kaikista kotihoidon asiakkaiksi lasketuista henkilöistä 61 prosenttia eli 113 204 henkilöä sai säännöllistä kotihoitoa. Säännöllisten kotihoidon saajien määrä vähenyi 1 848 henkilöllä eli kahdella prosentilla vuoteen 2022 verrattuna. Määrän väheneminen näkyi yksinomaan naisasiakkaiden määrän vähenemisenä, sillä vuonna 2022 säännöllisen kotihoidon asiakkaana oli 71 323 naista ja vuonna 2023 heitä oli 69 474. (Taulukko 1.)

Eniten asiakasmäärä väheni 85–94-vuotiaiden naisten ikäryhmässä, jossa pudotus edelliseen vuoteen oli kolme prosenttia. Miesasiakkaiden määrä pysyi ennallaan ollen 43 729 vuonna 2022 ja 43 731 vuonna 2023. Naisten osuus oli 61 prosenttia säännöllisen kotihoidon asiakkaista vuonna 2023 ja miesten osuus 39 prosenttia. Alle 75-vuotiaiden ikäryhmässä naisten ja miesten osuus oli suunnilleen sama, mutta 75 vuotta täyttäneiden ryhmässä naisten osuus oli moninkertainen miehiin verrattuna. (Taulukko 1.)

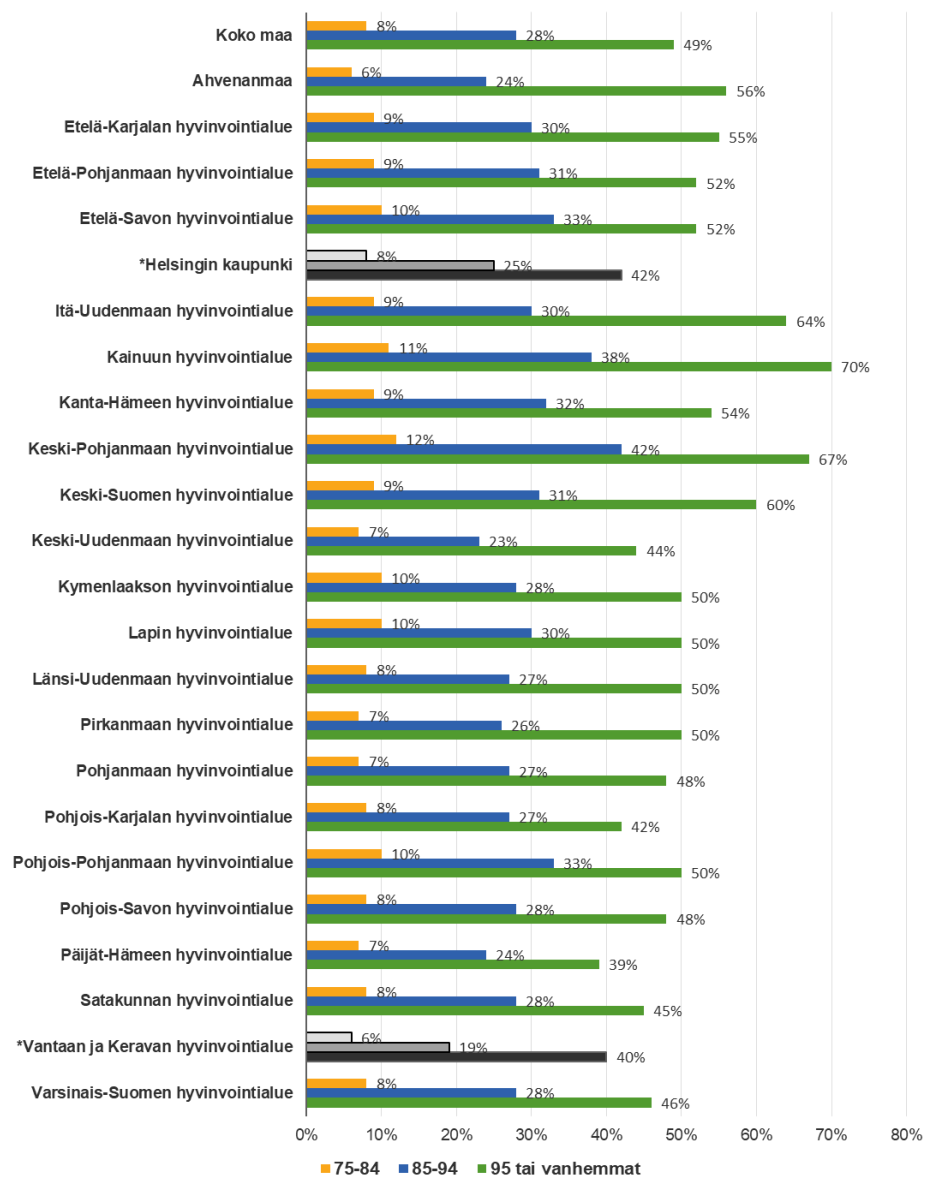
Säännöllisen kotihoidon asiakkaista yli kolme neljäsosaa oli 75 vuotta täyttäneitä. Suurimmat ikäryhmät olivat 85–94-vuotiaat (38 %) ja 75–84-vuotiaat (34 %), kun taas 95 vuotta täyttäneitä oli viisi prosenttia. Työikäisiä eli 18–64-vuotiaita oli kahdeksan prosenttia ja 64–74-vuotiaita 15 prosenttia. Alaikäisiä säännöllisen kotihoidon asiakkaita oli ainoastaan 171 eli 0,2 prosenttia kaikista säännöllisen kotihoidon asiakkaista. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Säännöllisen kotihoidon asiakkaat ikäryhmittäin ja sukupuolittain vuosina 2022–2023

Ikäluokka	2022						2023					
	Mies	% asiakkaista	Nainen	% asiakkaista	Sukupuolet yhteensä	% asiakkaista	Mies	% asiakkaista	Nainen	% asiakkaista	Sukupuolet yhteensä	% asiakkaista
0–17	93	0,08	62	0,05	155	0,13	94	0,08	77	0,07	171	0,15
18–64	4 698	4,1	4 451	3,9	9 149	8,0	4 708	4,2	4 405	3,9	9 113	8,1
65–74	9 059	7,9	8 424	7,3	17 483	15,2	8 736	7,7	7 971	7,0	16 707	14,8
75–84	15 332	13,3	23 489	20,4	38 821	33,7	15 509	13,7	23 118	20,4	38 627	34,1
85–94	13 349	11,6	30 217	26,3	43 566	37,9	13 362	11,8	29 235	25	42 597	37,6
95 tai vanhemmat	1 198	1,0	4 680	4,1	5 878	5,1	1 322	1,2	4 667	4,1	5 989	5,3
Kaikki ikäluokat	43 729	38,0	71 323	62,0	115 052	100	43 731	38,6	69 473	61,4	113 204	100

Säännöllistä kotihoitoa sai 75–84-vuotiaiden ikäryhmän väestöstä kahdeksan prosenttia, 85–94-vuotiaiden ikäryhmän väestöstä 28 prosenttia ja yli 95-vuotiaiden ikäryhmän väestöstä 49 prosenttia. Säännöllistä kotihoitoa saaneiden asiakkaiden osuus vaihteli hyvinvointialueittain tarkasteltuna. 85–94-vuotiaiden ikäryhmässä pienin osuus oli Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella (23 %), ja suurin Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella (42 %). 95 vuotta täyttäneistä säännöllisen kotihoidon palveluja saatiin eniten Kainuun (70 %) ja vähiten Päijät-Hämeen hyvinvointialueilla (39 %). (Kuvio 2.)

Kuvio 2. Säännöllisen kotihoidon asiakkaiden prosenttiosuus ikäryhmän väestöstä hyvinvointialueittain vuonna 2023

*Helsingin kaupungin sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tiedoissa on puutteita.

Kotihoidon käynnit

Kotihoidossa toteutui 39,1 miljoonaa käyntiä vuonna 2023. Määrä laski kaksi prosenttia vuodesta 2022, jolloin toteutui 39,8 miljoonaa käyntiä. Käynneistä 38,5 miljoonaa eli 99 prosenttia tehtiin säännöllisen kotihoidon asiakkaille. Määrä laski kaksi prosenttia vuodesta 2022, jolloin säännöllisen kotihoidon asiakkaille tehtiin 39,4 miljoonaa käyntiä. Neljä viidestä säännöllisen kotihoidon käynnistä tehtiin 75 vuotta täyttäneille ja puolet 85 vuotta täyttäneille. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Säännöllisen kotihoidon käynnit ikäluokittain vuosina 2022–2023

Ikäluokka	2022		2023	
	Käynnit	%	Käynnit	%
0–17	7 071	0,02	10 120	0,03
18–64	1 990 124	5,1	1 891 711	4,9
65–74	5 417 767	13,8	5 108 642	13,3
75–84	12 722 491	32,3	12 630 398	32,8
85–94	16 672 687	42,3	16 275 568	42,3
95 tai vanhemmat	2 571 120	6,5	2 603 982	6,7
Kaikki ikäluokat	39 381 260	100	38 520 421	100

Vuonna 2023 lähes kaikki (95 %) kotihoidon käynneistä olivat ammattihenkilön käyntejä asiakkaan kotona. Etäasiointeja oli viisi prosenttia, joista suurin osa oli reaaliaikaista etäasiointia, kuten puheluja ja videoyhteydellä toteutettuja virtuaalikäyntejä. Etäasioinnit lisääntyivät yhdellä prosenttiyksiköllä edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi kotihoidon käyntejä toteutui vähän myös vastaanottokäynteinä tai muina kasvokkaisina käynteinä.

Yli puolella (57 %) säännöllisen kotihoidon asiakkaista oli keskimäärin vähintään yksi käynti päivässä ja 38 prosentilla keskimäärin vähintään kaksi käyntiä päivässä (Taulukko 3).

Taulukko 3. Säännöllisten kotihoidon asiakkaiden käyntitaajuus vuosina 2022–2023

Käyntitaajuus	2022		2023	
	Asiakkaat	%	Asiakkaat	%
Käynti harvemmin kuin kerran viikossa	9 047	7,9	8 324	7,4
1–2 käyntiä viikossa	18 212	15,8	17 911	15,8
3–6 käyntiä viikossa	22 765	19,8	22 984	20,3
1 käynti päivässä	21 525	18,7	21 173	18,7
2 käyntiä päivässä	23 724	20,6	23 398	20,7
Vähintään 3 käyntiä päivässä	19 779	17,2	19 414	17,1
Yhteensä	115 052	100	113 204	100

Paljon kotihoitoa saaneet asiakkaat

Paljon kotihoitoa saaneiksi asiakkaiksi määriteltiin ne säännöllisen kotihoidon asiakkaat, joille on tilastovuoden aikana toteutunut keskimäärin vähintään kaksi kotihoitoa käyntiä päivässä.

Vuonna 2023 paljon kotihoitoa saaneita oli 38 prosenttia kaikista säännöllisen kotihoidon asiakkaista. Eniten heitä oli 85–94-vuotiaiden naisten ikäryhmässä, 30 prosenttia kaikista paljon kotihoitoa saaneista kotihoidon asiakkaista. (Taulukko 4.)

Säännöllisen kotihoidon käynneistä 73 prosenttia tehtiin paljon kotihoitoa saaneille säännöllisen kotihoidon asiakkailla. Reilu kolmasosa säännöllisen kotihoidon asiakkaista käytti siis lähes kolme neljäsosaa säännöllisen kotihoidon asiakkaiden käynneistä.

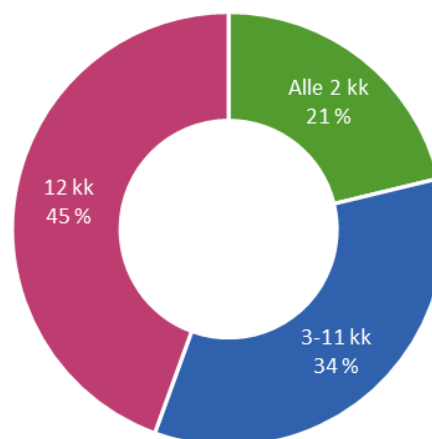
Taulukko 4. Paljon kotihoitoa saaneet asiakkaat ikäluokittain ja sukupuolittain vuosina 2022–2023

Ikäluokka	2022					2023						
	Mies	% asiakkaista	Nainen	% asiakkaista	Sukupuolet yhteensä	% asiakkaista	Mies	% asiakkaista	Nainen	% asiakkaista	Sukupuolet yhteensä	% asiakkaista
0–17	-*	-	-*	0,01	14	0,03	-*	-	-*	-	9	0,01
18–64	1 212	2,8	971	2,2	2 183	5,0	1 214	2,8	1 034	2,4	2 248	5,3
65–74	2 865	6,6	2 627	6,0	5 492	12,6	2 797	6,5	2 500	5,8	5 297	12,4
75–84	5 289	12,2	8 690	20,0	13 979	32,1	5 314	12,4	8 574	20,0	13 888	32,4
85–94	5 351	12,3	13 511	31,1	18 862	43,4	5 369	12,5	12 970	30,3	18 339	42,8
95 tai vanhemmat	529	1,2	2 444	5,6	2 973	6,8	577	1,3	2 454	5,7	3 031	7,1
Kaikki ikäluokat	15 252	35,1	28 251	64,9	43 503	100	15 275	35,7	27 537	64,3	42 812	100

*Pienimpiä lukumääriä ei julkaista

Lähes puolella (45 %) paljon kotihoitoa saaneista asiakkaista kotihoidon hoitajakso oli koko vuoden mittainen vuonna 2023. Viidesosalla kotihoidon käyntijakso oli alle 2 kuukauden mittainen ja kolmasosalla 3–11 kuukauden mittainen. (Kuvio 3.)

Kuvio 3. Paljon kotihoitoa saaneiden asiakkaiden käyntijakson kesto vuonna 2023

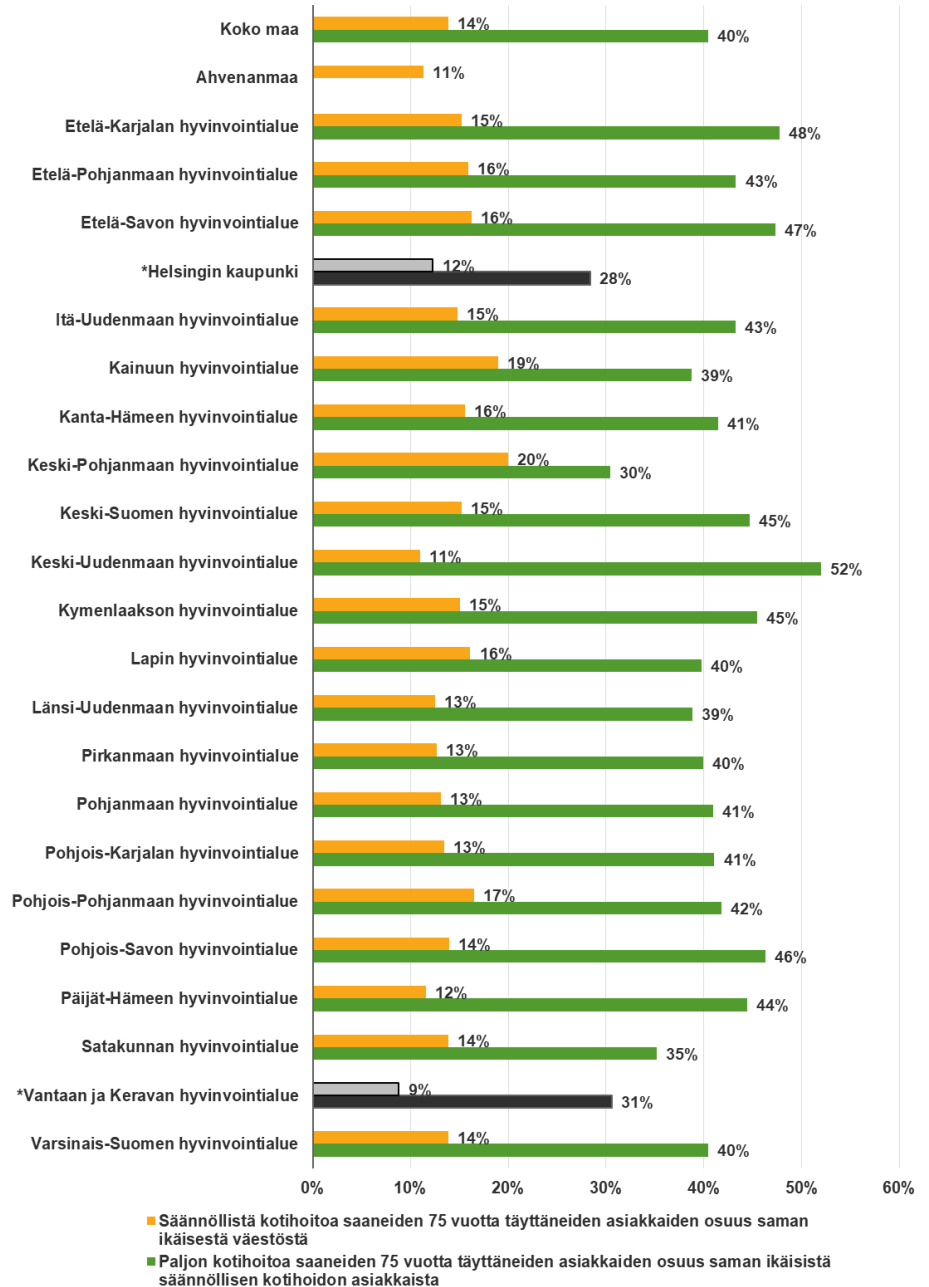
Hyvinvointialueiden välillä on eroja kotihoidon tarjonnassa

Vuonna 2023 säännöllisen kotihoidon piirissä oli 14 prosenttia 75 vuotta täyttäneestä väestöstä. Heistä 40 prosenttia sai paljon kotihoitoa eli vähintään kaksi käyntiä päivässä. Suurimmat ikäkauden säännöllisen kotihoidon väestöosuudet olivat Keski-Pohjanmaan (20 %) ja Kainuun (19 %) hyvinvointialueilla, ja pienimmät Keski-Uudenmaan (11 %) ja Päijät-Hämeen (12 %) hyvinvointialueilla sekä Ahvenanmaalla (11 %).

Keski-Uudellamaalla palvelujärjestelmä painottui paljon kotihoitoa saaneisiin asiakkaisiin, sillä yli puolella (52 %) alueen säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneistä asiakkaista oli vähintään kaksi käyntiä päivässä. Osuus oli kaikista hyvinvointialueista suurin.

Sen sijaan Keski-Pohjanmaalla paljon kotihoitoa saaneiden 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus saman ikäisestä säännöllisen kotihoidon asiakkaista oli vain 30 prosenttia. Ahvenanmaalla ei ollut ollenkaan 75 vuotta täyttäneitä säännöllisen kotihoidon asiakkaita, joilla olisi ollut vähintään kaksi kotihoidon käyntiä päivässä. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. 75 vuotta täyttäneiden säännöllisen kotihoidon asiakkaiden väestöosuus ja paljon kotihoitoa saaneiden osuus kaikista 75 vuotta täyttäneistä säännöllisen kotihoidon asiakkaista hyvinvointialueittain vuonna 2023

*Helsingin kaupungin sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tiedoissa on puutteita.

På svenska

Huvudresultaten publiceras på svenska på webbplatsen thl.fi och i publikationsarkivet julkari.fi.

Käsitteet ja määritelmät

Kotihoidon asiakas: Asiakkaalla on toteutunut tarkasteltavana kalenterivuonna vähintään yksi kotihoidon, kotisairaanhoidon, kotipalvelun tai kotisairaalan kotikäynti.

Kotihoidon kotikäynti: Kotihoidon ammattihenkilön käynti asiakkaan luona tämän kotona tai kotia vastaavassa paikassa.

Kotihoidon muu kuin kotikäynti: Muutoin kuin asiakkaan kotona toteutuneet kotihoidon kontaktit, esim. vastaanottokäyntinä tai etäasiointina.

Kotihoito: kotiin annettava sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen palvelu, jossa asiakkaalle tai hänen perheelleen annetaan sekä sairaanhoitoa ja lääkinällistä kuntoutusta että henkilökohtaista arjen käytännön toimiin liittyvää huolenpitoa tai apua. Kotihoito kattaa sisällöltään sekä kotipalvelun että kotisairaanhoidon. Kotihoitoa annetaan sekä sosiaalihuoltolain (1301/2014) että terveydenhuoltolain (1326/2010) perusteella. Kotihoito voi olla hoito- ja palvelusuunnitelman mukaista, säännöllistä tai tilapäistä palvelua.

Huom. Kotihoidon määritelmä muuttui lainsäädännössä 1.1.2023. Tilastovuonna on kuitenkin käytetty vielä vanhan lain mukaisia määritelmiä.

Kotipalvelu: kotiin annettava sosiaalipalvelu, jossa sosiaalihuollon asiakkaalle tai hänen perheelleen annetaan henkilökohtaista arjen käytännön toimiin liittyvää huolenpitoa tai apua. Huom. Kotipalveluun kuuluu asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista. Kotipalveluun sisältyvinä tukipalveluina annetaan muun muassa ateria-, vaatehuolto- ja siivouspalveluja sekä sosiaalista kanssakäymistä edistäviä palveluja.

Huom. Kotipalvelu säädettiin kuuluvaksi vain lapsiperheille 1.1.2023 alkaen. Tilastovuonna on kuitenkin käytetty vielä vanhan lain mukaisia määritelmiä.

Kotisairaala: määräaikainen ja tehostettu kotisairaanhoido, joka voi olla perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon tai niiden yhdessä järjestämää.

Kotisairaanhoido: hoito- ja palvelusuunnitelman mukainen tai tilapäinen, potilaan asuinpaikassa, kotona tai siihen verrattavassa paikassa moniammatillisesti toteutettava terveyden- ja sairaanhoido.

Käyntitaajuus: kuvaa, kuinka usein asiakas saa kotihoidon palveluita kotiin. Käyntitaajuusluokat on laskettu keskiarvona koko kotihoidon jakson ajalle.

Paljon kotihoitoa käyttävä asiakas: säännöllisen kotihoidon asiakas, jolla on tilastovuoden aikana toteutunut keskimäärin vähintään kaksi kotihoidon käyntiä päivässä.

Säännöllisen kotihoidon asiakas: henkilö, jolla on tilastovuoden aikana, 60 vuorokauden ajanjaksolla toteutunut kotihoidon kotikäynti vähintään kuutena päivänä.

www.thl.fi/tilastot/kotihoito

Tämän julkaisun viite:

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Kotihoito 2023. Tilastoraportti 44/2024. Suomen virallinen tilasto (SVT).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

ISSN 1798-0887

Laatuseloste (SVT)

Kotihoito

Kotihoidon tiedot kerätään Avohilmon kautta, joka on osa hoitoilmoitusjärjestelmän (Hilmo) eli valtakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonkeruu- ja raportointijärjestelmän kokonaisuutta. Avohilmoon kerätään kotihoidon lisäksi perusterveydenhuollon avohoitokäyntien ja työterveyshuollon tietoja. Tiedot perustuvat automaattisena tietopimintana ja tiedonsiirtona sähköisistä asiakas- tai potilastietojärjestelmistä toteutettuun ajantasaiseen Hilmo-ohjeistuksen mukaiseen tietotuotantoon.

Tilastotietojen relevanssi

Kotihoitotilasto sisältää tietoja kotihoidon, kotisairaanhoidon, kotipalvelun ja kotisairaalan toiminnasta Hoitoilmoitusrekisterin tietojen pohjalta. Hoitoilmoitusrekisteri sisältää lisäksi tietoja kotihoidon palvelun tuottajista, väestön palvelujen käytöstä, asiakkaiden terveysongelmista, asiakkaan tai potilaan kotikunnasta ja sukupuolesta, käynneistä ikäryhmittäin, palvelumuodoittain ja yhteystavoittain, käyntisyistä, toimenpiteistä ja jatkohoidosta, lääkityksestä ja rokotuksista.

Tilasto on tarkoitettu toiminnan seurannan, arvioinnin, valvonnan ja ohjauksen tueksi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöille, hallintoviranomaisille, suunnittelijoille ja tutkijoille, jotka tarvitsevat ajantasaista tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotannosta Suomessa. Tilaston pohjana olevan hoitoilmoitusrekisterin tietosisältöä ja tiedonkeruuta sekä raportointia kehitetään yhteistyössä tiedontuottajien ja käyttäjien kanssa.

Hoitoilmoitustietojen keruu perustuu seuraaviin lakeihin

[Laki Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta \(668/2008\) \(Finlex\)](#)

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä \(27.8.2021/784\) \(Finlex\)](#).

Menetelmäkuvaus

Tilaston perusjoukko muodostuu kaikista niistä henkilöistä, joilla on toteutunut hyvinvointialueen järjestämä kotihoidon, kotisairaanhoidon, kotipalvelun tai kotisairaalan käynti tarkasteluvuoden aikana.

Seuraavat poimintaehdot ovat käytössä kaikilla kotihoidon tietokantaraporteilla:

- Käynti on tapahtunut, eli käyntiä ei ole kirjattu peruutetuksi
- Käynti on yksilökäynti
- Käynnin palvelumuoto on T40 (kotihoito), T41 (kotisairaanhoido), T42 (kotipalvelu) tai T43 (kotisairaala).

Yllä listattujen yleisten poimintarajausten lisäksi kotihoidon asiakasraporttien tiedot on rajattu vain kotikäynteihin, joiden yhteystapa on R20. Yksityisten palveluntuottajien käynnit on poistettu. Kotihoidon asiakkaiksi on määritelty ne henkilöt, joilla on tarkasteltavana vuonna toteutunut vähintään yksi kotihoidon kotikäynti.

Asiakasraportin laskenta perustuu kaikista asiakkaan kotihoidon kotikäynneistä muodostettuihin jaksoihin. Jaksolla tarkoitetaan vähintään kahta käyntiä, jotka ovat alle 60 vuorokauden sisällä toisistaan.

Säännöllisiksi kotihoidon asiakkaiksi on määritelty ne henkilöt, joilla on tarkasteltavana vuonna kotihoidon kotikäynti vähintään kuutena päivänä yksittäisen jakson sisällä. Säännöllisen kotihoidon asiakkaisiin ei sisälly niitä henkilöitä, jotka ovat saaneet kotihoidon palveluja satunnaisesti.

Intensiivisiksi kotihoidon asiakkaiksi on määritelty ne henkilöt, joilla on tarkasteltavana vuonna vähintään yksi enintään 14 vuorokauden mittainen jakso, jonka aikana on toteutunut vähintään 28 kotikäyntiä.

Jatkaviksi kotihoidon asiakkaiksi on määritelty ne henkilöt, jotka ovat olleet kotihoidon asiakkaita myös tarkasteltavaa vuotta edeltävänä vuonna.

Kotihoidon käyntiraportit päivitetään kuukausittain ja asiakasraportit kerran vuodessa.

Uusia tietoja, päivityksiä ja muutoksia toimitettuihin tietueisiin vastaanotetaan Avohilmo-rekisteriin jatkuvasti. Ajantasainen tieto rekisterin tapahtumista on saatavilla THL:n verkkosivuilta tietokantaraporteilta.

[Tietokantaraportit \(THL\)](#)

Tämä tilastoraportti perustuu THL:lle 16.8.2024 mennessä tulleisiin kotihoidon tietoihin. Tiedot etä- ja kotikäyntien osuuksista sekä eri palvelumuodoille kirjatuihin käynneistä on poimittu palveluntuottajakohtaisesta kuutiosta. Tiedot asiakkaiden määrästä, käynneistä ja käyntitaajuuksista on poimittu kotihoidon asiakas -kuutiosta. Tilastoraportissa esitetään poiminta-ajankohdan mukainen tieto vuosien 2022 ja 2023 kotihoidon aineistosta.

Tilastossa käytetyt luokitukset sekä tiedonkeruun ohjeet on kuvattu Hilmo-oppaassa sekä THL:n verkkosivuilla. Keskeiset käsitteet ja määritelmät kuvataan erikseen tilastoraportin tekstiosassa.

Tietojen kattavuus

Ajantasaisin Hilmo-tieto kotihoidon osalta on saatavilla THL:n verkkosivuilta tietokantaraporteilta. Tilastoraportissa esitetään poiminta-ajankohtien mukainen tieto. Tämä tilastoraportti perustuu THL:lle 16.8.2024 mennessä Avohilmo-rekisteriin tulleisiin kotihoidon tietoihin.

Julkisesti järjestetyn kotihoidon tiedot saadaan valtakunnallisesti kattavasti. Tietojen aluetason tarkastelussa on kuitenkin huomioitava laatuselosteessa kuvatut alueelliset puutteet aineistossa.

Tilastossa hyvinvointialueen asiakasmäärä perustuu asiakkaan kotikunnan tietoon. Vaikka asiakas saisi toisen hyvinvointialueen järjestämää palvelua, lasketaan hänet asiakkaaksi oman asuinalueensa hyvinvointialueeseen.

Tilastossa ei julkaista niitä kotihoidon tietoja, jotka perustuvat täysin yksityisesti tuotettuun, asiakkaan ja yrityksen välille solmittuun sopimukseen. Joillakin alueilla asiakas- ja käyntimäärien lasku voi johtua siitä, että palveluja ostetaan enemmän yksityisesti.

Vuoden 2023 tietopuutteet on kuvattu kohdassa Tilastovuoden 2023 erityiskysymykset.

Tietojen tarkkuus ja luotettavuus

Kotihoitotilasto perustuu palveluntuottajilta saatuihin tietoihin, jotka poimiutuvat asiakas- ja potilastietojärjestelmistä suoraan ammattilaisten tekemistä kirjauksista asiakkaiden tietoihin (Avohilmo-tiedot).

Palvelun järjestämisestä vastaava hyvinvointialue on vastuussa tietojen toimittamisesta THL:ään myös silloin, kun palvelu ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta.

Tietojen oikeellisuus on riippuvainen tiedonantajien toimittamien tietojen laadusta ja oikeellisuudesta. Tiedot toimitetaan THL:ään sähköisesti kerran vuorokaudessa tapahtuvalla automaattisella poiminnalla kotihoidon asiakas- tai potilastietojärjestelmistä.

Tietojen laatua seurataan THL:ssä ja tietojen tuottajien toimesta Avohilmon pikaraporttilta, joka päivittyy päivittäin. Pikaraportteilta on tarkasteltavissa tietojen kattavuus ja laatu palveluntuottajittain ja palvelumuodoittain sekä käyntisyiden ja toimenpiteiden kirjaamiskattavuus.

[Avohilmo pikaraportti \(THL\)](#)

Tiedonantajiin ja tietojärjestelmätoimittajiin ollaan yhteydessä, jos laadussa havaitaan puutteita. Tietojen korjaaminen tapahtuu aina tiedon tuottajan toimesta. Rekisteriin vastaanotetaan tietojen päivityksiä ja korjauksia. Ne on tilastoraportissa huomioitu 16.8.2024 mennessä tulleiden päivityksien osalta.

Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilastoraportti julkaistaan, kun tietojen oletetaan olevan riittävän kattavalla tasolla ja sisältävän valtaosan palveluntuottajien korjauksista tilastovuoden tietoihin. Tietojen

korjaaminen on kuitenkin mahdollista tämän jälkeenkin. Päivittyneet tiedot huomioidaan seuraavan vuoden tilastoraportissa.

Päivittäin päivittyvältä Avohilmo pikaraportilta on saatavilla tietoja kotihoidon tapahtumista. Kuukausittain päivittyvät tietokantaraportit, eli tiivisteet ja kuutiot, mahdollistavat käyttäjän omat valinnat ja tiedonhaun rekisteriaineistosta. Tiivisteillä tarkoitetaan valmiiksi tehtyä koostetta aihealueen keskeisistä tiedoista. Kuutiot mahdollistavat tietojen monipuolisemman tarkastelun. Kotihoidon käyntitietoja voi tarkastella vuodesta 2014 alkaen alue-, palveluntuottaja- ja asiakasnäkökulmasta.

Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanetistä tietoja on mahdollista tarkastella kunnan, maakunnan, hyvinvointialueen ja koko maan tasolla väestöön suhteutettuna ja absoluuttisina lukuina. Tiedot päivittyvät vuosittain. Säännöllisen kotihoidon indikaattorit ovat saatavilla Sotkanetissä.

[Tilasto- ja indikaattoripankki \(Sotkanet\)](#)

Aihekohtaisissa tilastoraporteissa raportoidaan vuosittain laajemmin perusterveydenhuollon avohoidon käyntitietoja eri ammattiryhmissä ja palvelumuodoissa sekä käyntien syitä avohoidon käynneillä. Tilastoraporttien tarkempi julkaisuaikataulu ilmenee THL:n julkaisukalenterista.

[Julkaisukalenteri \(THL\)](#)

Tietojen vertailukelpoisuus

Kotihoitotilasto tuotettiin ensimmäistä kertaa vuonna 2020 vuosien 2018–2019 aineistosta. Säännöllisen kotihoidon raportointi perustui aiemmin kotihoidon laskentaan ennen nykyistä kotihoitotilastoa. Tällöin raportoitii vain marraskuun tiedot. Hilmon kautta kerättävät ja raportoitavat Avohilmo-rekisterin kotihoitotilaston mukaiset tiedot korvasivat tietotuotannossa kotihoidon laskennan mukaisen raportoinnin. Nykyisen kotihoitotilaston tiedot kattavat koko vuoden tiedot.

Kotihoidon määritelmä muuttui 1.1.2023 sosiaalihuoltolaissa (1301/2014). Uuden määritelmän mukaan kotihoito on sosiaalipalvelu, johon kuuluu terveydenhuoltolain 25 §:ssä tarkoitettu kotisairaanhoito. Samalla kotipalvelu säädettiin kuuluvaksi pelkästään lapsiperheille. Sen vuoksi kotipalvelu poistettiin Avohilmon palvelumuotoluokituksista keväällä 2024. Vuoden 2023 kotihoidon tilastoraportissa on kuitenkin vielä voimassa vanhan lain mukaiset määritelmät.

Tilastovuoden 2023 erityiskysymykset

Asiakas- ja potilastietojärjestelmän vaihdoksesta johtuen seuraavien alueiden tiedoissa on puutteita: Vantaa (vuodesta 2019 alkaen), Helsinki ja Kerava (vuodesta 2021 alkaen). Kyseisillä alueilla säännöllisen kotihoidon käyntimäärien muutos on noin 30 prosenttia ja asiakasmäärien muutos 20–25 prosenttia verrattuna aikaan ennen järjestelmän vaihdosta. Vaikutus koko maan säännöllisen kotihoidon asiakas- ja käyntimääriin on 2–3 prosenttia. Näiltä alueilta kotihoidon käynnit tulevat pääasiassa kotisairaanhoitoon ja kotipalvelun palvelumuodolla, mutta ne kuitenkin lasketaan osaksi tilastossa käytettävää kotihoidon kokonaisuutta.

Lapin hyvinvointialueeseen kuuluvien Pelkosenniemen ja Savukosken kotihoidossa ei ole käytössä sähköistä potilastietojärjestelmää, minkä vuoksi tilastoista puuttuu osa kotihoidon asiakkaista ja käynneistä. Myöskään Muoniosta ja Enontekiöltä ei ole saatu kattavia tietoja kotihoidon käynti- ja asiakasmääristä.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueeseen kuuluvan Isokyrön käynti- ja asiakasmäärä moninkertaistui edellisiin vuosiin verrattuna, koska aiemmin mukaan oli kirjattu vain kotisairaanhoitoon käynnit.

Keski-Suomen hyvinvointialueeseen kuuluvan Luhangan käynti- ja asiakasmäärä moninkertaistui edellisiin vuosiin verrattuna, koska kotihoidon asiakkaat ja käynnit oli aiemmin kirjattu tukipalveluiksi, joita ei tilastoida Avohilmo-rekisteriin.

Pirkanmaan hyvinvointialueeseen kuuluvassa Hämeenkyrössä kotihoidon käynnit kirjattiin väärällä yhteystapa -koodilla, minkä vuoksi käynti- ja asiakasmäärä väheni merkittävästi edellisiin vuosiin verrattuna.

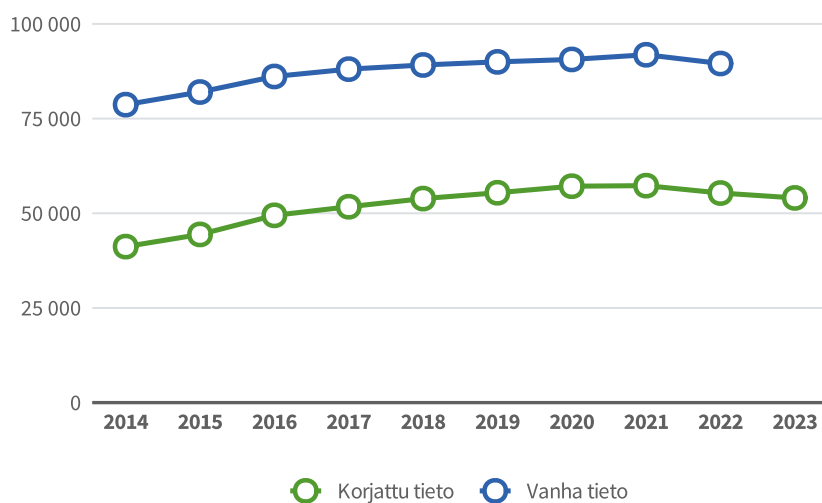
Pohjois-Savon hyvinvointialueeseen kuuluvissa Joroisissa ja Varkaudessa käynnit kirjattiin väärällä yhteystapa-koodilla, minkä vuoksi käynti- ja asiakasmäärä väheni merkittävästi edellisiin vuosiin verrattuna. Lisäksi molemmissa kunnissa jäi tilastoitumatta pieni osa tilapäisten työntekijöiden ja ostopalvelujen käynneistä.

Etelä-Savossa kotihoidon asiakasmäärät laskivat osin siksi, että Savonlinnassa kotihoidon asiakkaiksi laskettiin aiemmin myös perhehoitoa saaneet sekä sellaiset omaishoidon asiakkaat, joille oli tehty vain seurantakäyntejä. Ja näiden lisäksi myös palveluohjaukseen liittyvät palvelutarpeen kartoituskäynnit kirjattiin kotihoidon käynneiksi ja asiakkuuksiksi.

Oikaisu aiempien vuosien tietoon intensiivisen kotihoidon asiakkaiden määrästä

Aiempien vuosien tilastoissa on tarkasteltu säännöllisen kotihoidon asiakkaita, joilla on ollut vähintään yksi kahden viikon mittainen intensiivinen jakso, jonka aikana on toteutunut vähintään 28 käyntiä. Näiden asiakkaiden määrä on laskettu tilastoihin virheellisesti ja todellinen vuosittainen intensiivisen kotihoidon asiakkaiden määrä on ollut kymmeniätuhansia pienempi kuin mitä tilastoissa on ilmoitettu. Esimerkiksi vuonna 2022 on virheellisesti laskettu olleen noin 90 000 intensiivisen kotihoidon asiakasta, kun oikea määrä on ollut noin 55 000. Korjattu ja virheellinen intensiivisyystieto on esitetty vuosittain kuviossa 5. Intensiivisyystietoa ei käytetä tällä tilastoraportilla, vaan paljon kotihoitoa saaneiden tilastointitapa on muutettu käyntitajuuteen perustuvaksi. Korjattu intensiivisyystieto löytyy kotihoidon tietokantaraportilta ja se on korjattu takautuvasti myös aiemmille vuosille.

Kuvio 5. Vanha tieto ja korjattu tieto intensiivistä kotihoitoa saaneista asiakkaista vuosilta 2014–2023

Lisätietoa:

[Hoitoilmoitusopas terveydenhuollolle 2023](#)

[Perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoitus Avohilmo \(THL\)](#)

[Tietokantaraportit \(THL\)](#)

[Kansallinen koodistopalvelu \(Kela\)](#)